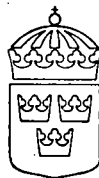

Näringsutskottets betänkande

1986/87:25

om tekoindustri och tekohandel
(prop. 1986/87:100 delvis)

NU

1986/87:25

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1986/87:100 bilaga 14 (industridepartementet) i vad avser anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin,

dels – helt eller delvis – nio motioner om tekoindustrin och om importen av tekoprodukter.

Arbetsmarknadsutskottet har avgett yttrande (AU 1986/87:2 y) i ärendet. Yttrandet återges som *bilaga* (s. 24 f.).

Upplysningar i ärendet har inför näringsutskottet lämnats av en delegation företrädande Textilrådet, Konfektionsindustriföreningen och Sveriges textil- och konfektionsindustriförbund. Därvid överlämnades även skriftligt material. Skrivelser har inkommit från Textilimportörerna och Haléns Postorder AB.

Regeringens förslag till anslag till tillfälligt sysselsättningsbidrag för textil- och konfektionsindustrierna (prop. 1986/87:100 bil. 12) har behandlats av arbetsmarknadsutskottet i ett betänkande om arbetsmarknadspolitiken (AU 1986/87:11); utskottets hemställan har bifallits av riksdagen den 25 mars 1987. Frågan om försörjningsberedskapen inom tekoområdet tas upp i proposition 1986/87:95 om totalförsvarets fortsatta utveckling. Näringsutskottet behandlar denna fråga i ett yttrande (NU 1986/87:4 y) till försvarsutskottet över propositionen och härav föranledda motioner.

Sammanfattning

I fyra motioner (m; fp; c) begärs att det statliga tekostödet skall omvandlas till ett system med avskrivningslån eller – som de också kallas – utvecklingslån. Utskottet avstyrker motionerna med hänvisning till pågående utredningsarbete. Riksdagen föreslås emellertid uttala att regeringen bör redovisa sin bedömning i detta ärende till riksdagen under hösten 1987. Regeringens förslag om ett visst minskat anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin tillstyrks av utskottet. Detta branschstöd bör snarast avvecklas, sägs i en reservation (m, fp). I en reservation (c) begärs att tekostödet skall ligga kvar på nuvarande nivå i minst tre år; i avvaktan på

att frågan om en ny stödform för tekoindustrin bereds tillstyrks dock regeringens förslag.

NU 1986/87:25

Utskottet avstyrker förslag (m; fp) om avskaffande av handelsrestriktionerna på tekoområdet. Begränsningarna av tekoimporten måste bibehållas ännu en tid, anser utskottet. Motionerna får stöd i en reservation (m, fp). En motion (s) med krav på ändrade regler för ursprungsmärkningen av kläder avstyrks av utskottet men får stöd i en reservation (vpk). Systemet med obligatorisk ursprungsmärkning av kläder bör utvärderas, hävdas i en reservation (m, fp).

Propositionen

I proposition 1986/87:100 bilaga 14 (industridepartementet) föreslår regeringen – efter föredragning av industriminister Thage Peterson – under punkt B 10 (s. 45–48) att riksdagen till Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin för budgetåret 1987/88 under tolfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 80 000 000 kr.

Motionerna

De motioner som behandlas här är följande:

1986/87:N343 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), såvitt gäller hemställan (8) att riksdagen beslutar minska anslaget B 10, Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin, med 78 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

1986/87:N346 av Hans Nyhage (m) och Arne Svensson (m), vari hemställs att riksdagen

1. hos regeringen begär förslag om ett system för statligt stöd till tekoindustrin på avskrivningslån för utveckling och anpassning inom teko i enlighet med vad som anges i motionen samt att detta förslag föreläggs riksdagen, så att beslut kan fattas för budgetåret 1987/88.

2. till Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin för budgetåret 1987/88 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 62 000 000 kr. reducerat reservationsanslag om 18 000 000 kr.,

3. till Avskrivningslån för utveckling av textil- och konfektionsindustrierna för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag om 95 000 000 kr.

1986/87:N355 av Carl Bildt m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (3) – med motivering i motion 1986/87:U509 – att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs angående tillämpningen av multifiberavtalet och behovet av avveckling av handelshinder på tekoområdet.

1986/87:N362 av Lars Sundin (fp), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett system för statligt stöd till tekoindustrin på utvecklingslån–avskrivningslån för utveckling och anpassning inom teko i enlighet med vad som anges i motionen samt att detta förslag föreläggs riksdagen, så att beslut kan fattas för budgetåret 1987/88.

1986/87:N374 av Lennart Brunander (c), vari hemställs att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om målsättningen för den svenska tekopolitiken,
2. [som sin mening] ger regeringen till känna vad i motionen sägs om utvecklingslån,
3. [som sin mening] ger regeringen till känna vad i motionen anförts om importbegränsningar av lågprisimporten,
4. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att förbättra situationen för små och medelstora företag.

1986/87:N375 av Erik Hovhammar m. fl. (m), såvitt gäller hemställan (5) att riksdagen till Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 2 000 000 kr. samt som sin mening ger regeringen till känna vad som [i motionen] anförts om stöd till teko-branschen.

1986/87:N376 av Lahja Exner m. fl. (s), såvitt gäller hemställan att riksdagen

2. som sin mening ger regeringen till känna om behovet av prisövervakning så att vinsten av de slopade importrestriktionerna kommer konsumenterna till godo,
3. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av förändring av lagen om ursprungsmärkning.

1986/87:N413 av Ivar Franzén m. fl. (c), vari hemställs att riksdagen

1. hos regeringen begär förslag om ett system för statligt stöd till tekoindustrin på utvecklings- och avskrivningslån för utveckling och anpassning inom teko i enlighet med vad som anges i motionen samt att detta förslag föreläggs riksdagen så att beslut kan fattas för budgetåret 1987/88,
2. med avslag på propositionen i denna del till Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag om 50 000 000 kr. att användas på sätt som anges i motionen,
3. avslår regeringens hemställan att till Tillfälligt sysselsättningsbidrag för textil- och konfektionsindustrierna för budgetåret 1987/88 anvisa ett förslagsanslag om 95 000 000 kr. och i stället till Utvecklings- och avskrivningslån för utveckling och anpassning inom teko för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag om 167 000 000 kr.

1986/87:N433 av Hadar Cars m. fl. (fp), såvitt gäller hemställan att riksdagen

3. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det nyligen ingångna avtalet om fortsatta begränsningar för indisk export av tekovaror till Sverige,
4. beslutar avskaffa samtliga handelsrestriktioner inom tekoområdet.

TEKO 86

För att löpande kunna följa utvecklingen inom textil- och konfektionsindustriernas olika delbranscher har regeringen uppdragit åt statens industriverk (SIND) att i samråd med överstyrelsen för civil beredskap årligen utarbeta prognoser över produktionskapacitetens utveckling inom dessa branscher. SIND har i rapporten TEKO 86 (SIND PM 1986:4), som publicerades i september 1986, redovisat en bedömning av tekoindustrins utveckling under åren 1986 och 1987.

Av rapporten framgår att antalet sysselsatta inom tekoindustrin, som år 1984 uppgick till ca 28 000 årsanställda, minskade under år 1985 till ca 26 900. År 1978 var nära 38 000 årsanställda verksamma i denna bransch. För åren 1986 och 1987 förutser SIND en minskad sysselsättning med ca 1 000 resp. ca 800 årsanställda.

Textilindustrins produktionsvolym ökade från år 1984 till år 1985 med 6%. För trikå- och konfektionsindustrierna noterades minskningar med 5% resp. 8%. I tekopolitiken är 1978 års produktionsvolym ett riktmärke (se s. 6). Jämfört med detta års nivåer låg produktionsvolymerna år 1985 ca 5% lägre för textilindustrin, ca 20% lägre för trikåindustrin och ca 30% lägre för konfektionsindustrin. Produktionsvolymerna år 1984 innebar att 1978 års nivåer underskreds med resp. 11%, 16% och 26%. SIND bedömer att produktionsvolymen inom textilindustrin kommer att vara oförändrad under år 1986 jämfört med år 1985 och att den under år 1987 kommer att vara oförändrad eller öka något. För trikå- och konfektionsindustrierna emotser SIND produktionsminskningar under åren 1986 och 1987 med ett par procent vardera året. Värdemässigt beräknas den svenska produktionens andel år 1984 av den inhemska tillförseln ha uppgått till 33% för textilvaror och 23% för trikå- och konfektionsplagg. Motsvarande andelar år 1983 var 36% resp. 23%. I budgetpropositionen (prop. 1986/87:100 bil. 14 s. 45) redovisas att andelarna under år 1985 minskade till 30% resp. 21%.

Faktisk direkt export, dvs. leverans av i Sverige producerade tekovaror direkt från fabrikant till utländsk kund, har under år 1985 beräknats utgöra ca 40% av produktionsvolymen för textilföretag, ca 25% för trikåföretag och 20–25% för konfektionsföretag. Det anges i budgetpropositionen att värdet av exporten av svensktillverkade teko produkter ökade från 3,8 miljarder kronor år 1984 till 4,3 miljarder kronor år 1985.

Multifiberavtalet

Sverige upprätthåller ett skydd mot import av tekovaror från lågprisländerna med stöd av multifiberavtalet (MFA). Syftet med detta avtal, som har upprättats inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT), är att möjliggöra en liberalisering och expansion av världens textilhandel under ordnade former så att inte allvarliga störningar på enskilda mark-

nader uppkommer. MFA reglerar under vilka omständigheter och på vilka villkor begränsningsåtgärder kan vidtas för att motverka marknadsstörning eller hot om marknadsstörning i importlandet. Begränsningarna sker efter konsultationer med varje enskilt land, varvid bilaterala avtal med inskrivna begränsningar upprättas. Om diskussionerna inte leder till ettilateralt avtal finns möjlighet för importlandet att begränsa importen unilateralt. Det ursprungliga multifiberavtalet (MFA I) gällde under perioden 1974–1977. Med vissa tillägg förlängdes avtalet först t. o. m. år 1981 (MFA II) och därefter t. o. m. den 31 juli 1986 (MFA III). Förra året beslutades om en förlängning av avtalet t. o. m. den 31 juli 1991 (MFA IV).

I multifiberavtalet finns en speciell artikel – ofta kallad den nordiska klausulen – enligt vilken särskild hänsyn skall tas till importländer med små marknader, hög importnivå och låg inhemsk produktion, de s. k. MVP-länderna (Minimum Viable Production). Sverige räknar sig till dessa länder. Med återopande av denna klausul och vissa andra bestämmelser har de årliga höjningarna av begränsningsnivåerna, som i normalfallet enligt MFA skall uppgå till 6%, för svensk del begränsats till ca 0,5–1% under den nyss avslutade förlängningsperioden (MFA III).

Sverige ingick under denna period bilaterala MFA-avtal med följande länder: Brasilien, Filippinerna, Hongkong, Indien, Indonesien, Jugoslavien, Macao, Malaysia, Pakistan, Republiken Korea, Singapore, Sri Lanka och Thailand. Begränsningsavtal har också träffats med Folkrepubliken Kina, Malta och Mauritius, men dessa är formellt sett inte MFA-avtal. Begränsningarna omfattar i huvudsak kläder och andra konfektionerade artiklar. Avtalsperioden sträcker sig normalt över fyra–fem år. Förutom dessa importbegränsningar förekommer begränsningar av tekoimporten från statshandelsländerna och Taiwan. Sverige har vidare ett textilövervakningsarrangemang med EG avseende exporten av tekovaror från Portugal till Sverige. Detta arrangemang, som har löpt från den 1 januari 1986 då Portugal blev medlem av EG, gäller t. o. m. år 1988 och kan eventuellt komma att förlängas med ett år. Sverige har tidigare under en följd av år haft begränsningsavtal med Portugal.

I samband med förlängningen av multifiberavtalet från den 1 augusti 1986 gjordes vissa tillägg till avtalet. Bl. a. har de länder som stöder sig på den nordiska klausulen åtagit sig att bidra till en ökad liberalisering av textilhandeln. I förlängningsprotokollets artikel 12, som avhandlar den nordiska klausulen, informeras om att den i framtida bilaterala avtal tillåtna ökningen av tillväxt och flexibilitet skall innebära meningsfulla förbättringar (meaningful improvements). Det har vidare inskrivits i protokollet att de minst utvecklade länderna (de s. k. MUL-länderna) skall ges en mer fördelaktig behandling än andra exportländer. Ingripanden mot MUL-ländernas textilexport skall, framhålls det, normalt inte ske. Om överenskommelser om begränsningar ändå kommer till stånd, skall dessa länder på de flesta punkter i avtalen behandlas betydligt förmånligare än övriga lågprisländer. Sverige har inga inskränkningar i tekoimporten från något MUL-land.

Den nya förhandlingsrunda inom GATT som det beslutades om i september 1986 kommer även att omfatta textilområdet. Enligt den minister-

deklaration som skall ligga till grund för den nya rundan skall förhandlingarna syfta till att finna former för att återföra denna sektor under GATT:s allmänna regler.

NU 1986/87:25

Utskottet

Mål och riktmarke för tekopolitiken, m. m.

Våren 1983 beslöt riksdagen (prop. 1982/83:130 bil. 1, NU 1982/83:42, rskr. 1982/83:321) att tekopolitiken även fortsättningsvis skulle ha som ett långsiktigt mål att svensk industri skulle svara för minst 30% av den inhemska tillförseln av tekovaror och som riktmarke att 1978 års produktionsvolym skulle upprätthållas. Det förstnämnda målet hade näringsutskottet uttalat sig för våren 1979 (NU 1978/79:48), medan riktmärket för tekopolitiken hade fastslagits av riksdagen våren 1981 (prop. 1980/81:100 bil. 14, NU 1980/81:47, rskr. 1980/81:279).

I 1986 års budgetproposition (prop. 1985/86:100 bil. 14) framhölls att de fastställda målen för tekopolitiken enligt regeringens uppfattning i första hand har motiverats av försörjningsberedskapsskäl. Det redovisades i propositionen att industriministern avsåg att i samband med totalförsvarspropositionen våren 1987 föreslå regeringen att återkomma till frågan om hur ambitionen för den statliga tekopolitiken skulle uttryckas. I en motion (vpk) kritiserades regeringen för att frågan om ambitionsnivån för tekopolitiken sköts upp till år 1987. Motionärerna begärde att 30-procentsmålet skulle stå fast och att målet skulle motiveras av även samhällsekonomiska och industripolitiska skäl. I en annan motion (s) anfördes att de uppställda målen borde ses mot bakgrund av – förutom beredskapsskålet – sysselsättnings- och regionalpolitiska skål. Motionerna avstyrktes av utskottet (NU 1985/86:32) med hänvisning till att regeringen i samband med propositionen om totalförsvaret skulle återkomma till frågan om målen för tekopolitiken. Vänsterpartiet kommunisternas företrädare i utskottet reserverade sig. Riksdagen följde utskottet.

Proposition 1986/87:95 om totalförsvarets fortsatta utveckling har i mars 1987 avlämnats till riksdagen. I propositionen behandlas bl. a. frågan om försörjningsberedskapen inom tekoområdet. Näringsutskottet tar upp denna fråga i ett yttrande (NU 1986/87:4 y) till försvarsutskottet. Industriminister Thage Peterson meddelar i årets budgetproposition (prop. 1986/87:100 bil. 14 s. 47) att han ämnar återkomma till frågan om målen för tekopolitiken i 1988 års budgetproposition.

Andelen svensktillverkade plagg på den inhemska marknaden är nu så låg att det kan ifrågasättas om socialdemokraterna fortfarande står bakom 30-procentsmålet, anför i motion 1986/87:N374 (c). Motionären begär att riksdagen i ett uttalande till regeringen skall fastslå att tekopolitiken alltför skall styras utifrån detta mål. Vidare berörs i motionen situationen för de små och medelstora företagen. Motionären påpekar att sådana företag har stor betydelse för Sjuhäradsbygden. Det gäller tekoföretag men också företag inom andra branscher. I motionen föreslås olika åtgärder för att förbättra de små och medelstora företagens konkurrenskraft och utveck-

lingsmöjligheter. Härvid hänvisas till förslag som centern har lagt fram i NU 1986/87:25 andra sammanhang.

Målen för tekopolitiken berörs även i motion 1986/87:N413 (c), dock utan yrkande. Utformningen av tekopolitiken måste ha sin utgångspunkt i – utöver beredskapsskäl – sysselsättningspolitiska, regionalpolitiska och allmänt ekonomiska skäl, menar motionärerna.

Som framgår av den inledande redovisningen (s. 4) har 30-procentsmålet under senare år uppnåtts för textilindustrin men inte för trikå- och konfektionsindustrierna. År 1985 var den svenska produktionens andel av den inhemska tillförseln 30% för textilvaror och 21% för trikå- och konfektionsplagg. Andelarna har de senaste åren minskat något. Riktmärket för tekopolitiken – 1978 års produktionsvolym – har inte uppnåtts. Textilindustrin har dock under senare år ökat sin produktionsvolym successivt. År 1985 låg den ca 5% under 1978 års nivå. För trikå- och konfektionsindustrierna underskreds 1978 års produktionsvolym med ca 20% resp. 30%. Statens industriverk (SIND) förutser för åren 1986 och 1987 en minskad sysselsättning i branschen med 800–1000 personer per år. I början av 1980-talet uppvisade tekoindustrin en sysselsättningsminskning med ca 2000 personer per år. Värdet av exporten av svensktillverkade tekovaror uppgick år 1985 till 4,3 miljarder kronor, vilket var en ökning med 13% jämfört med motsvarande värde år 1984.

Utskottet konstaterar sålunda att det finns vissa positiva drag i utvecklingen inom svensk tekoindustri under senare år. Stora delar av industrin har genomgått en betydande strukturomvandling och kan nu bättre klara den internationella konkurrenssituationen. Det förtjänar att påpekas att en inte oväsentlig del av tekoföretagens produktion avsätts på exportmarknaden (se s. 4).

Som redan nämnts behandlar utskottet frågan om försörjningsberedskapsmålet på tekoområdet i ett yttrande till försvarsutskottet. Utskottet ser ingen anledning att nu diskutera övriga mål för tekopolitiken, eftersom regeringen avser att återkomma till dessa i 1988 års budgetproposition. Här behandlad del av motion 1986/87:N374 (c) avstyrks därför.

Beträffande kravet i nyssnämnda motion på åtgärder för att förbättra situationen för de små och medelstora företagen hänvisas till utskottets kommande betänkande om näringspolitiken, där denna fråga behandlas ingående. Utskottet finner inte skäl att förorda ett särskilt uttalande i ämnet för tekoindustrins del och avstyrker därför det nu aktuella yrkandet i motion 1986/87:N374 (c).

Omvandling av stödformer

Det statliga stödet till tekoindustrin utgår i olika former. Stöd ges för närvarande dels genom anslag till SIND för industripolitiska åtgärder för tekobranschen, dels i form av tillfälligt sysselsättningsbidrag för äldre arbetskraft (det s. k. äldrestödet). För budgetåret 1987/88 har regeringen föreslagit att 80 milj. kr. resp. 95 milj. kr. skall anvisas för dessa stödformer. Utöver nämnda bidrag utgår även utbildningsstöd och stöd av försörjningsberedskapsskäl till tekoindustrin. Frågan om försörjningsbe-

redskapen inom tekoindustrin behandlas, som tidigare påpekats, i proposition 1986/87:95 om totalförsvarets fortsatta utveckling.

NU 1986/87:25

När riksdagen våren 1983 fastställde de nuvarande målen för tekopolitiken (se s. 6) beslöts också att de statliga åtgärderna för tekoindustrin skulle ges en delvis ändrad inriktning och omfattning. Beslutet innebar en relativt kraftig ökning av de effektivitetshöjande och marknadsfrämjande åtgärderna, medan äldrestödet under en treårsperiod skulle trappas ned successivt. Våren 1986 beslutade riksdagen om nivån på och den fortsatta inriktningen av åtgärderna för ytterligare en treårsperiod (prop. 1985/86:100 bil. 12 och 14, NU 1985/86:32, AU 1985/86:11, rskr. 1985/86:153 och 306). Beslutet innebar att inom ramen för ett – totalt sett – successivt minskat tekostöd andelen offensiva insatser skulle utökas samtidigt som en ytterligare neddragning av äldrestödet skulle genomföras.

Statens pris- och kartellnämnd (SPK) har på regeringens uppdrag utvärderat de branschfrämjande åtgärderna vid statens industriverk. Resultatet av nämndens granskning har redovisats i rapporten Utvärdering av SIND:s branschprogram (SPK:s utredningsserie 1986:4), vilken publicerades i april 1986. Utskottet lämnade våren 1986 (NU 1985/86:32) en utförlig redovisning av utredningen. Enligt SPK:s bedömning skulle det industripolitiska stödet till textilindustrin sannolikt kunna avvecklas efter utgången av budgetåret 1988/89. Detta motiveras med att förhållandena i flera avseenden har förbättrats för denna industri under senare år. SPK framhåller också att en avveckling av stödinsatserna underlättas av att stödet till tekoindustrin är på väg att minska i flertalet konkurrentländer.

För konfektionsindustrin är förhållandena annorlunda än för textilindustrin, konstaterar SPK. Konfektionsindustrin är mer arbetsintensiv. Även om denna industri har genomgått en strukturomvandling under senare år har den, på grund av det i jämförelse med konkurrentländerna höga kostnadsläget i Sverige, en sämre ställning än textilindustrin. Enligt SPK:s bedömning kunde det därför vara motiverat att stödet till konfektionsindustrin förlängs under ytterligare en period efter att det nu gällande treårsprogrammet har avslutats. SPK ansåg dock att det var för tidigt att ta ställning till en sådan förlängning. Frågan om ett eventuellt förnyat stöd efter budgetåret 1988/89 var enligt SPK:s mening beroende av den framtida utvecklingen i konfektionsbranschen.

Vid arbetsmarknadsutskottets och näringsutskottets behandling våren 1986 av anslagen till äldrestöd resp. SIND:s industristöd förelåg motioner om att stöden skulle omvandlas till avskrivningslån. Olika organisationer inom tekoindustrin hade tidigare framfört förslag om att äldrestödet och större delen av industristödet skulle ersättas med ett enhetligt system med avskrivningslån. Enligt förslaget skulle ett sådant lån utbetalas under förutsättning att det mottagande företaget kan redovisa kostnader för utvecklingsåtgärder. Det skulle utgå med ett visst antal kronor per produktionstimme. Länsarbetsnämnden skulle vara beslutande och utbetalande myndighet. Lånen skulle vara ränte- och amorteringsfria samt avskrivas med belopp som svarar mot investeringar i produktionsanläggningar, marknadsföring, utbildning, produktionsutveckling m. m.

Arbetsmarknadsutskottet (AU 1985/86:11 s. 71) ansåg att berörda de-

partement borde närmare bereda detta förslag. Härvid borde såväl fördelar som nackdelar med ett nytt system undersökas. Effekterna för den äldre arbetskraften vid mindre konkurrenskraftiga tekoföretag efterlystes särskilt. Näringsutskottet (NU 1985/86:32 s. 10) ville inte motsätta sig att även industristödet inkluderades i en utredning om alternativa stödformer för tekoindustrin. Samtidigt anförde näringsutskottet att lämpligheten av att införa ändrade stödformer måste övervägas mycket noga med tanke på tidsaspekten och det faktum att en neddragning av stödet redan hade inletts. Effekterna från såväl näringspolitisk som handelspolitisk synpunkt av ett ändrat stödssystem borde enligt näringsutskottets mening belysas särskilt. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag.

Regeringen har under hösten 1986 uppdragit åt SPK att utreda frågan om ändrad form för stöd till tekoindustrin i enlighet med riksdagens beslut. Uppdraget skall redovisas under våren 1987.

Industriministern besvarade i riksdagen den 19 februari 1987 en fråga (1986/87:364) av Ivar Franzén (c) om SPK:s utredning skulle komma att slutföras inom den fastställda tidsplanen och om regeringen avsåg att snarast därefter återkomma till riksdagen med förslag i ärendet. Statsrådet meddelade att han hade erfart att SPK räknade med att kunna hålla det angivna tidsschemat. Efter remissbehandling, som beräknades ta minst tre månader, och beredning i regeringskansliet avsåg industriministern att föreslå regeringen att återkomma till riksdagen i frågan.

I fyra motioner begärs att förslaget om avskrivningslån – eller utvecklingslån som de också kallas – skall realiseras omgående. Det är beklagligt, sägs det i motionerna 1986/87:N346 (m) och 1986/87:N413 (c), att regeringen i stället för att stödja ett konstruktivt förslag från branschen medvetet förhåller handläggningen. I båda motionerna hävdas att det föreslagna stödet är generellt och konkurrensneutralt och att det skulle stimulera till en utveckling och förnyelse av tekoindustrin. Även i motion 1986/87:N362 (fp) uttalas missnöje över att förslaget inte har förverkligats. Mot bakgrund av branschens egna satsningar och det faktum att tekoindustrin fortfarande arbetar i ett internationellt sett mycket högt kostnadsläge samtidigt som de statliga stödinsatserna successivt minskar är det angeläget att regeringen påskyndar handläggningen, heter det i motionen. I alla tre motionerna yrkas att riksdagen hos regeringen skall hemställa om ett förslag till avskrivningslån och att detta skall föreläggas riksdagen så att beslut kan fattas om att den nya stödformen skall träda i kraft den 1 juli 1987. De föreslagna avskrivningslånen aktualiseras också i motion 1986/87:N374 (c). Sådana lån skulle stimulera till offensiva satsningar, menar motionären och begär att regeringen skall anmodas att mycket snart lägga fram förslag om avskrivningslån.

Som framgår av arbetsmarknadsutskottets yttrande till näringsutskottet har arbetsmarknadsutskottet i samband med behandlingen av anslaget till äldrestöd påpekat (AU 1986/87:11) att det inte är möjligt att – såsom motionärerna har förutsatt – redan den 1 juli 1987 införa en ny stödform för tekoindustrin enligt den modell som förespråkas i motionerna. Arbetsmarknadsutskottet utgår från att regeringen kommer att redovisa sin inställning i denna fråga till riksdagen under hösten 1987. Riksdagen har

nyligen i ett uttalande till regeringen anslutit sig till arbetsmarknadsutskottets bedömning härvidlag.

NU 1986/87:25

Enligt näringsutskottets mening måste ställningstagandet till frågan om en omvandling av stödformerna anstå till dess SPK:s utredning föreligger och har remissbehandlats. Näringsutskottet anser i likhet med arbetsmarknadsutskottet att regeringen efter beredning bör redovisa sin bedömning i ärendet till riksdagen under hösten 1987. Denna redovisning bör tidsmässigt göras så att den medger riksdagsbehandling innan årsskiftet 1987-1988. Utskottets ställningstagande till tekostödets omfattning framgår av det följande.

Näringsutskottet föreslår att riksdagen med anledning av här behandlade motionsyrkanden som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

Anslagsfrågor

Som tidigare nämnts har i budgetpropositionen föreslagits att riksdagen skall anvisa 80 milj. kr. för SIND:s utvecklingsinsatser för tekoindustrin och 95 milj. kr. för äldrestödet under budgetåret 1987/88. Förslagen ligger i linje med vad som redovisades i föregående års budgetproposition, där stödets planerade omfattning för budgetåren 1986/87-1988/89 presenterades. I avvaktan på den nyssnämnda utredningen om ändrad form för tekostödet har riksdagen för innevarande budgetår anvisat 92 milj. kr. resp. 119 milj. kr. för de aktuella stöden. Jämfört med dessa belopp innebär regeringens förslag för det kommande budgetåret en minskning av anslagsnivåerna för de två stöden med sammanlagt 36 milj. kr.

Av det förordade stödet till åtgärder vid SIND har regeringen beräknat 58 milj. kr. för branschfrämjande åtgärder, 20 milj. kr. för lån till rationaliseringsinvesteringar inom konfektionsindustrin och 2 milj. kr. för det produktionstekniska utvecklingscentret (Proteko) i Borås. De branschfrämjande åtgärderna omfattar bl. a. konsultinsatser i enskilda företag, projekt för samverkan mellan flera företag, exportfrämjande insatser, utbildning samt forskning och utveckling. Vid Proteko, som är under etablering, kommer tekoföretagen att ges möjlighet till utbildning och rådgivning när det gäller datastyrd produktionsmaskiner och robotteknik. Genom praktiska prov kan företagen pröva den nya teknikens möjligheter för den egna tillverkningen. Protekos verksamhet, som beräknas kunna påbörjas under hösten 1987, skall bedrivas affärsmässigt. Kostnaderna för driften skall täckas av intäkter från företag som anlitar centret. Regeringen föreslog i 1986 års budgetproposition att det inom ramen för det industripolitiska stödet till tekoindustrin under budgetåren 1986/87 och 1987/88 skulle anvisas totalt 7 milj. kr. som bidrag till Proteko under dess inkörningsperiod. För innevarande budgetår har riksdagen anslagit 5 milj. kr. för detta ändamål.

Äldrestödet utgår med 28 kr. per timme för arbetstagare i åldern 50-64 år som sysselsätts med tillverkningsarbete inom tekoindustrin. Den totala bidragssumman till ett företag är dock för budgetåret 1986/87 maximerad till 5% av företagets lönekostnader för personal i tillverkning. I enlighet

med vad som uttalades i 1986 års budgetproposition om en fortsatt neddragning av äldrestödet har regeringen baserat förslaget till anslag för äldrestödet under budgetåret 1987/88 på ett bidrag om 4 % av lönekostnaderna. Stödet administreras av arbetsmarknadsstyrelsen.

I motionerna 1986/87:N346 (m) och 1986/87:N413 (c) begärs – i konsekvens med motionärernas önskan om en ny stödform för tekoindustrin – att riksdagen skall anvisa medel för de föreslagna avskrivningslån. Enligt den förstnämnda skulle anslaget för detta ändamål upptas till 95 milj. kr. Samtidigt har – i motion 1986/87:A219 (m) – föreslagits att riksdagen skall avslå regeringens begäran om att motsvarande belopp skall anvisas för äldrestödet. Anslaget till SIND:s industristöd borde enligt motionärerna reduceras med 62 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag och sålunda uppgå till 18 milj. kr. för budgetåret 1987/88. Härav borde medel anvisas för kollektiva exportaktiviteter, för projekt avseende samverkan mellan industrin och detaljhandeln och för det produktionstekniska utvecklingscentret. Enligt motionärerna kan stödet till tekoindustrin trappas ned successivt om man för en politik som genom generella åtgärder sänker kostnadsläget för industrin. Nuvarande politik med höga skatter och avgifter samt en förväntad konjunkturavmattning gör det emellertid nödvändigt med fortsatta statliga stödåtgärder, heter det i motionen.

För tekobranschens fortsatta konsolidering är det motiverat att det ekonomiska stödet till tekoindustrin bibehålls under i första hand en treårsperiod på den nivå som gäller för budgetåret 1986/87, uttalas i motion 1986/87:N413 (c). Enligt motionärerna bör 50 milj. kr. anvisas för branschfrämjande åtgärder vid SIND. Beloppet inkluderar ett bidrag om 2 milj. kr. till Proteko i enlighet med regeringens förslag. I övrigt skulle stödet till tekoindustrin utgå i form av avskrivningslån. Motionärerna vill sålunda att riksdagen skall avslå regeringens förslag till äldrestöd för budgetåret 1987/88 och anvisa 167 milj. kr. till ett anslag för avskrivningslån. Deras förslag innebär att de två här aktuella stöden till tekoindustrin skulle komma att uppgå till totalt 217 milj. kr. under nästa budgetår, vilket är 6 milj. kr. mer än vad som gäller för innevarande budgetår.

I motionerna 1986/87:N343 (fp) och 1986/87:N375 (m) begärs att anslaget till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin skall minskas med 78 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Enligt motionärerna bör riksdagen endast anslå medel – 2 milj. kr. – för det produktionstekniska utvecklingscentret. Det är i längden inte nyttigt för tekoindustrin att erhålla omfattande statligt stöd, sägs det i den sistnämnda motionen. Under de senaste åren har branschens konkurrensförmåga förbättrats och omstruktureringar genomförts. Stödet till SIND:s utvecklingsinsatser borde därför med det snaraste avvecklas. Kostnader för redan gjorda åtaganden får täckas från anslaget Branschfrämjande åtgärder, menar motionärerna. I tekoindustrins nuvarande situation är det väsentligt att företagen kan tillgodogöra sig ny teknik. Motionärerna anser därför att riksdagen skall bifalla regeringens förslag om stöd till Proteko. Någon kommentar till förslaget i budgetpropositionen om anslag till äldrestöd lämnas inte i dessa motioner.

Som tidigare redovisats har arbetsmarknadsutskottet behandlat rege-

ringens förslag till anslag till äldrestöd för budgetåret 1987/88. Enligt arbetsmarknadsutskottet föreligger oavsett om och när en omvandling av stödformerna kan bli aktuell behov av äldrestöd under nästa budgetår, åtminstone under en del av budgetåret. Arbetsmarknadsutskottet har därför tillstyrkt regeringens förslag. I konsekvens härmed har avslagsyrkandet i motion 1986/87:A219 (m) avvisats. Riksdagen har nyligen beslutat i enlighet med arbetsmarknadsutskottets inställning. I sitt yttrande till näringsutskottet har arbetsmarknadsutskottet föreslagit att näringsutskottet skall avstyrka avslagsyrkandet i motion 1986/87:N413 (c).

Av det tidigare framgår att regeringens förslag till anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin för budgetåret 1987/88 står i överensstämmelse med den omfattning och inriktning som riksdagen våren 1986 beslutade om för tiden fram t. o. m. den 30 juni 1989. Beslutet innebar att andelen offensiva insatser skulle utökas inom ramen för ett totalt sett minskat tekostöd. Branschprogrammet vid SIND är främst inriktat på åtgärder för företag som har tillväxtpotential och utvecklingsförutsättningar. Enligt utskottets mening visar utvecklingen inom branschen under senare år att stödet har varit effektivt och bidragit till en förnyelse av tekoföretagen.

Utskottet anser att regeringens förslag om bidrag med 2 milj. kr. till det produktionstekniska utvecklingscentret i Borås – i enlighet med vad som redovisades i 1986 års budgetproposition – är välmotiverat. En liknande inställning har också kommit till uttryck i alla här behandlade motioner. Förslaget tillstyrks alltså.

Utskottet tillstyrker även den övriga delen av det föreslagna industristödet. Att stödet bortsett från bidraget till Proteko helt skulle avvecklas, såsom föreslås i motionerna 1986/87:N343 (fp) och 1986/87:N375 (m), finner utskottet föga realistiskt. Utskottet kan inte heller ansluta sig till de förslag om nedskärningar som framförs i motionerna 1986/87:N346 (m) och 1986/87:N413 (c). Av vad utskottet i det föregående har anfört angående en eventuell omvandling av stödformerna till tekoindustrin följer att utskottet nu avstyrker att medel skall anvisas för de föreslagna avskrivningslånen.

Utskottet tillstyrker alltså regeringens förslag till medelsanvisning till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin och avstyrker motionerna 1986/87:N343 (fp), 1986/87:N346 (m), 1986/87:N375 (m) och 1986/87:N413 (c), alla i berörd del.

Handelspolitiska åtgärder, m. m.

Importbegränsningar

Sverige anslöt sig i september 1986 till en ytterligare förlängning av multilateralavtalet (MFA). Innebörden av detta avtal och uppgifter om de tillägg till avtalet som gjordes i samband med avtalsförlängningen har redovisats i det föregående (s. 4). Med den nu beslutade förlängningen (MFA IV) löper avtalet t. o. m. den 31 juli 1991. Under den föregående avtalsperioden (MFA III), som sträckte sig från den 1 januari 1982 till den 31 juli 1986,

ingick Sverige 13 bilaterala textilbegränsningsavtal inom ramen för multifiberavtalet. Dessutom ingicks liknande begränsningsavtal med ytterligare tre länder. Avtalen har börjat löpa ut från årsskiftet 1986-1987. Det sista av dem gäller t. o. m. den 30 november 1988.

I två motioner begärs att handelsrestriktionerna för tekoprodukter skall avskaffas. Det är, anför i motion 1986/87:N355 (m), en i grunden omoralisk inställning att vi i Sverige, samtidigt som vi med skattemedel stöder u-ländernas industriella utveckling, inte tillåter att deras industriprodukter får säljas fritt. En ökad import från dessa länder skulle endast marginellt drabba den svenska tekoindustrin. Det är troligen importen från andra industriländer som skulle minska mest. Enligt motionärerna bör frihandelsprincipen gälla även på tekoområdet. De vill att existerande begränsningsavtal skall omförhandlas till u-ländernas fördel.

Ett liknande resonemang förs i motion 1986/87:N433 (fp). Där sägs att importbegränsningarna inte har skyddat svensk tekoindustri. Det är i stället tillverkare inom EG som på bekostnad av tekoindustrierna i Sverige och u-länderna har gynnats av handelsrestriktionerna. Enligt motionärerna står Sveriges restriktiva behandling av tekoimporten från u-länderna i direkt strid mot den uttalade viljan att förbättra levnadsvillkoren för människorna i de fattigaste länderna. Dessa länder måste ges möjligheter att bygga upp sina ekonomier och avsätta sina produkter på export. Som ett ytterligare motiv för att begränsningarna av tekoimporten borde slopas anför att de svenska konsumenterna därmed skulle få tillgång till billigare barnkläder.

En motsatt inställning till handelsrestriktionerna redovisas i motion 1986/87:N374 (c). Där hävdas att gällande begränsningar av lågprisimporten skall bibehållas. Detta borde riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Påståendena om att begränsningarna är utslag för en protektionistisk politik stämmer inte, menar motionären. Han anser att Sverige är det land som tillåter den mest omfattande tekoimporten.

Även i motion 1986/87:N376 (s) berörs – dock utan yrkande – importbegränsningarna på tekoområdet. När nu dessa kommer att liberaliseras är det viktigt, menar motionärerna, att detta inte drabbar den svenska produktion som fortfarande har behov av skydd.

Kommerskollegium har på regeringens uppdrag undersökt de svenska tekoprodukternas skyddsbehov. Kollegiets rapport, som är hemligstämplad, överlämnades till regeringen i augusti 1986. Denna rapport har legat till grund för det mandat som regeringen i januari 1987 utfärdade inför förhandlingarna om förnyelse av begränsningsavtalen. Regeringsmandatet är också det hemligstämpelat.

Statsrådet Anita Gradin erinrar i budgetpropositionen (prop. 1986/87:100 bil. 5 s. 121) om att man från svensk sida i samband med förhandlingarna om en förlängning av multifiberavtalet framhöll att Sverige i kommande bilaterala avtal avser att ge u-ländernas tekoprodukter större utrymme på den svenska marknaden. Sveriges framtida begränsningsavtal kommer att anpassas i denna riktning. Enligt statsrådet syftar den svenska tekopolitiken till att skapa en på sikt livskraftig industri för vilken handelspolitiska skyddsåtgärder inte behövs. Under ännu en tid måste dock ex-

traordinära insatser till stöd för tekoproduktionen bibehållas, anför statsrådet. Dessa synpunkter gav hon också uttryck för i den handelspolitiska debatten i riksdagen den 1 april 1987. Statsrådet Gradin framhöll där att det mandat som regeringen har fastställt inför omförhandlingarna av begränsningsavtalen kommer att möjliggöra en successivt ökad import av tekoprodukter. De varor som har bedömts ha ett litet skyddsbehov och som i fortsättningen inte kommer att omfattas av avtalen har, fortsatte statsrådet, beräknats motsvara ca 20 % av den totala lågprisimporten av kläder och andra konfektionerade artiklar till Sverige.

Begränsningarna av tekoimporten berörs också i proposition 1986/87:95 om totalförsvarets fortsatta utveckling. Försvarsminister Roine Carlsson anför (s. 118) att skyddet mot importen av tekoprodukter från lågprisländerna måste kvarstå för ett begränsat antal varor som stöd för samhällets försörjningsberedskap. Som tidigare nämnts behandlar näringsutskottet försörjningsberedskapsmålet på tekoområdet i ett yttrande (NU 1986/87:4 y) till försvarsutskottet.

Utskottet vill erinra om att handelsrestriktionerna på tekoområdet sedan lång tid tillbaka har varit ett av de medel som använts i syfte att nå de mål för tekopolitiken som riksdagen har ställt upp. Begränsningarna av tekoimporten från lågprisländerna har bedömts vara ett nödvändigt komplement till åtgärderna inom ramen för industri-, arbetsmarknads- och försörjningsberedskapspolitiken.

Syftet med den svenska tekopolitiken måste dock, som har framhållits från regeringens sida, vara att på sikt åstadkomma att tekoindustrin kan konkurrera utan hjälp av importrestriktioner. Utskottet noterar härvidlag att Sverige i de framtida bilaterala avtalen kommer att behandla tekoimporten från u-länderna mindre restriktivt. Kravet i motion 1986/87:N355 (m) på att begränsningsavtalen skall omförhandlas till u-ländernas fördel är sålunda redan delvis tillgodosett.

När nu de första stegen tas i riktning mot en mindre inskränkande importpolitik på tekoområdet är det emellertid, menar utskottet, viktigt att detta sker i en omfattning och en takt som medger en nödvändig anpassning från den svenska tekoindustrins sida. Utskottet instämmer därför i uppfattningen att restriktionerna för tekoimporten måste bibehållas ännu en tid. Detta ligger även i linje med vad som anförs i motion 1986/87:N376 (s).

I sammanhanget måste också andra länders tekopolitik beaktas. Ett ensidigt upphävande av handelsrestriktionerna från svensk sida skulle kunna leda till att trycket på den svenska marknaden skulle bli för stort. Utskottet ser därför med tillfredsställelse på att, som tidigare redovisats (s. 5), den nya förhandlingsrundan inom GATT bl. a. syftar till att återföra tekobranschen under GATT:s allmänna regler.

Mot här angiven bakgrund avstyrker utskottet yrkandena i motionerna 1986/87:N355 (m) och 1986/87:N433 (fp) om att handelsrestriktionerna på tekoområdet nu skall avvecklas. Ett riksdagsbeslut i enlighet härmed tillgodoser i allt väsentligt önskemålet i motion 1986/87:N374 (c) om att begränsningarna skall bibehållas. Även detta motionsyrkande avstyrks därför.

Som beskrivits i det föregående (s. 5) är Indien ett av de länder som Sverige har slutit begränsningsavtal med. Avtalet löpte ursprungligen ut den 31 december 1986 men har förlängts att gälla t. o. m. den 30 juni 1987.

I januari 1987 har en preliminär överenskommelse träffats med Indien om ett nytt begränsningsavtal för perioden den 1 juli 1987—den 31 december 1991. Avtalet har paraferats men inte undertecknats. Dess innebörd har ännu inte offentliggjorts.

I motion 1986/87:N433 (fp) riktas — i linje med motionärernas negativa inställning till handelsrestriktionerna på tekoområdet — kritik mot att Sverige vidhåller begränsningarna av tekoimporten från Indien. Dessa framstår, heter det, som fullständigt orimliga mot bakgrund av att Indien har blivit en viktig marknad för svenska produkter. Regeringen bör starkt klandras för sitt handlande i detta avseende, anser motionärerna, och föreslår ett riksdagsuttalande av denna innebörd.

Med hänvisning till vad utskottet nyss har anfört om restriktionerna för tekoimporten avstyrks även den nu berörda delen av motion 1986/87:N433 (fp).

Övervakning av priserna på importerade kläder

En skärpt övervakning av priserna på kläder påkallas i motion 1986/87:N376 (s). Motionärerna erinrar om att textilimportörerna under flera år har hävdats att en ökad lågprisimport skulle resultera i lägre priser på kläder. När nu importbegränsningarna på tekoområdet kommer att liberaliseras är det viktigt att regeringen noga följer prisutvecklingen så att vinsten av de slopade restriktionerna kommer konsumenterna till godo, heter det i motionen.

Statens pris- och kartellnämnd genomför årligen en utredning om priser och pålägg inom den textila beklädnadshandeln. I utredningen, som ligger till grund för nämndens prismätningar, redovisas pris- och pålägsutvecklingen uppdelat på svenska och importerade kläder. Vidare lämnas en redogörelse för hur importen från olika länder utvecklas.

Genom SPK:s undersökningar finns sålunda möjlighet att följa pris- och pålägsförändringarna på importerade kläder. Någon ytterligare prisövervakning i detta avseende finner utskottet inte skäl att påfordra. Motion 1986/87:N376 (s) i nu aktuell del avstyrks således.

Ursprungsmärkning av kläder

I nyssnämnda motion anförs också att gällande regler för ursprungsmärkning av kläder bör ändras. Alltför ofta förekommer i detaljhandeln plagg som saknar sådan märkning, menar motionärerna. Handeln har ingen möjlighet att med rimliga arbetsinsatser fastställa ursprungsland för dessa plagg. Enligt motionärerna bör det därför övervägas om inte Sverige, i likhet med många andra länder med liknande lagstiftning, bör införa krav på ursprungsmärkning redan vid gränsen.

Sedan den 1 juli 1983 gäller att kläder vid yrkesmässig försäljning skall vara försedda med uppgift om i vilket land de har tillverkats. Bestämmel-

serna finns i förordningen (1982:910) om ursprungsmärkning av kläder vilken regeringen har utfärdat enligt bemyndigande i en särskild lag (1982:736). Kläderna skall vara märkta senast då de saluhålls till förbrukare här i landet. Detta system för märkningsskyldighet brukar kallas internmodellen. Det ankommer på kommerskollegium att utöva tillsynen över efterlevnaden av systemet.

I samband med att näringsutskottet behandlade regeringens förslag till lag om ursprungsmärkning av kläder (prop. 1981/82:148) föreslog utskottet (NU 1981/82:50 s. 10) att regeringen snarast skulle undersöka förutsättningarna att komplettera systemet med krav på ursprungsmärkning redan vid införseln till landet, den s.k. gränsmodellen. Riksdagen anslöt sig härtill (rskr. 1981/82:402). Moderata samlingspartiets företrädare i utskottet motsatte sig i en reservation införandet av obligatorisk ursprungsmärkning.

Med anledning av riksdagens uttalande studerades förutsättningarna för en gränsmodell för ursprungsmärkning av kläder av en arbetsgrupp inom regeringskansliet. Resultatet redovisades i promemorian (Ds UD 1983:4) Ursprungsmärkning av kläder. Därin anfördes att nuvarande bestämmelser tekniskt sett relativt enkelt kan anpassas till en gränsmodell men att kontrollen av efterlevnaden skulle komma att medföra administrativa problem med hänsyn till den tullprocedur som tillämpas i Sverige. Det påpekades att större delen av importen sker inom ramen för det s.k. hemtagningssystemet, enligt vilket importören får ta hem importvarorna utan att de har förtullats. Importören lämnar sedan i efterhand den tulldeklaration som behövs. I rapporten sades vidare att märkningen av tekniska och ekonomiska skäl i regel sker i samband med tillverkningen. Märkning torde därmed saknas endast i undantagsfall. Vidare anfördes att det inte fanns tillräckligt underlag för att bedöma om bestämmelserna borde ändras. Det syntes därför enligt arbetsgruppen lämpligt att avvakta med att ta ställning till frågan om införande av gränsmodellen.

Rapporten kommenterades i 1985 års budgetproposition (1984/85:100 bil. 5 s. 135). Där konstaterade föredraganden – statsrådet Mats Hellström – att, även om erfarenheterna av det nuvarande systemet var begränsade, det underlag som har samlats in inte gav anledning till annan bedömning än den som gjordes när statsmakterna år 1982 fattade beslut om ursprungsmärkningen. Statsrådet uttalade vidare att det, om kommerskollegium i sin tillsyn skulle finna behov av förändringar i systemet, förutsätts att saken anmäls till regeringen. Det sades i propositionen att kontrollen skulle komma att utökas.

En viss uppstramning av hemtagningssystemet på tekoområdet genomfördes fr.o.m. den 1 januari 1984. Då infördes en bestämmelse om att licenspliktiga tekovaror får tas hem utan att de har förtullats endast under förutsättning att föreskriven importlicens har utfärdats. En motion (m) om återinförande av den generella hemtagningsrätten för licensierade tekoprodukter behandlas av skatteutskottet.

Riksdagen behandlade våren 1985 en motion (c) av samma innebörd som den nu aktuella. Motionen avslogs på förslag av näringsutskottet. I sitt betänkande (NU 1984/85:25) återopade utskottet den nyss refererade

rapporten och konstaterade att det uppenbarligen är svårt att finna ett system för ursprungsmärkning som ger konsumenterna garanti för att märkningen har skett på ett korrekt sätt. Utskottet erinrade emellertid om att märkningen normalt sker i samband med tillverkningen och att det torde vara ovanligt med omärkta plagg. Vidare noterades att kontrollen skulle komma att utökas och att det från regeringens sida förutsattes att kommerskollegium skulle anmäla om kollegiet i sin tillsyn fann behov av förändringar. Moderata samlingspartiets företrädare erinrade härvid om att man från partiets sida hade motsatt sig införandet av en obligatorisk ursprungsmärkning.

Enligt uppgift från kommerskollegium har en utökad kontroll av ursprungsmärkningen utförts under år 1986. Något anmärkningsvärt har härvid inte uppmärksamrats. Kommerskollegium har i februari 1987 distribuerat information om reglerna för ursprungsmärkningen till ca 8 000 företag inom beklädnadsdetaljhandeln. För att få upplysning om i vilken utsträckning konsumenterna i samband med inköp av kläder efterfrågar information om i vilket land kläderna är tillverkade har kollegiet nyligen uppdragit åt statistiska centralbyrån att undersöka konsumenternas beteende och värderingar härvidlag.

Utskottet ser ingen anledning att frångå den uppfattning som kom till uttryck i utskottets ställningstagande våren 1985. Här berörd del av motion 1986/87:N376 (s) avstyrks alltså.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande mål för tekopolitiken*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N374 yrkande 1,
2. *beträffande åtgärder för de små och medelstora företagen*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N374 yrkande 4,
3. *beträffande omvandling av stödformer*
att riksdagen med anledning av motion 1986/87:N346 yrkande 1, motion 1986/87:N362, motion 1986/87:N374 yrkande 2 och motion 1986/87:N413 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.
4. *beträffande anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 bilaga 14 punkt B 10 och med avslag på motion 1986/87:N343 yrkande 8, motion 1986/87:N346 yrkandena 2 och 3, motion 1986/87:N375 yrkande 5 och motion 1986/87:N413 yrkandena 2 och 3 till *Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin* för budgetåret 1987/88 under tolfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 80 000 000 kr.,
5. *beträffande importbegränsningar*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N355 yrkande 3, motion 1986/87:N374 yrkande 3 och motion 1986/87:N433 yrkande 4,
6. *beträffande begränsningsavtal med Indien*
att riksdagen avslår motion 1986/87:N433 yrkande 3,

7. beträffande övervakning av priserna på importerade kläder
att riksdagen avslår motion 1986/87:N376 yrkande 2.
8. beträffande ursprungsmärkning av kläder
att riksdagen avslår motion 1986/87:N376 yrkande 3.

NU 1986/87:25

Stockholm den 9 april 1987

På näringsutskottets vägnar

Nils Erik Wååg

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Christer Eirefelt (fp), Lennart Pettersson (s), Erik Hovhammar (m), Ivar Franzén (c), Wivi-Anne Radesjö (s), Sten Svensson (m), Birgitta Johansson (s), Hadar Cars (fp), Per Westerberg (m), Bo Finnkvist (s), Per-Ola Eriksson (c), Jörn Svensson (vpk), Reynoldh Furustrand (s) och Mats Lindberg (s).

Reservationer

1. Mål för tekopolitiken (mom. 1)

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Den svenska tekoindustrin har varit en bransch i kris, men vissa tecken tyder på att en vändning har inträtt. Även om problemen fortfarande är stora kan utskottet notera flera ljuspunkter, bl. a. i form av en omfattande export och en stagnerad minskning av sysselsättningen.

Det är dock angeläget, menar utskottet, att man noga följer den fortsatta utvecklingen i branschen. En ytterligare utslagning av tekoföretag skulle försämra landets försörjningstrygghet än mer och få allvarliga följder för arbetsmarknaden i de orter som är särskilt beroende av tekoindustrin. Som anförs i motion 1986/87:N413 (c) måste tekopolitiken ta i beaktande – förutom beredskapsaspekten – dels tekoindustrins allmänna betydelse för ekonomi och sysselsättning, dels den dominerande roll som tekoföretagen har för utkomstmöjligheterna i vissa orter.

Utskottet finner det anmärkningsvärt att regeringen har skjutit upp frågan om målen för tekopolitiken till år 1988. En sådan åtgärd är enbart ägnad att skapa osäkerhet om tekopolitikens inriktning.

Vad utskottet här har anfört bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening. Ett sådant uttalande skulle väsentligen tillgodose motion 1986/87:N374 (c).

dels att utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande mål för tekopolitiken

att riksdagen med anledning av motion 1986/87:N374 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Hadar Cars (fp) och Per Westerberg (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Av det" och slutar med "berörd del" bort ha följande lydelse:

Tekoindustrin har under ett flertal år erhållit stöd för att komma igenom en svår strukturkris. Utskottet anser, med instämmande i vad som anförs i motion 1986/87:N375 (m), att det i längden inte är nyttigt för branschen att få ett omfattande statligt stöd. Utvecklingen under de senaste åren visar att behovet av selektiva industripolitiska åtgärder för tekoindustrin har minskat. Branschens konkurrensförmåga har förbättrats och omstruktureringar genomförts.

I konsekvens härmed bör branschstödet till tekoindustrin snarast avvecklas. Endast 2 milj. kr. som bidrag till det produktionstekniska utvecklingscentret vill utskottet – i linje med vad som föreslås i motionerna 1986/87:N343 (fp) och 1986/87:N375 (m) – tillstyrka för nästa budgetår.

Av vad utskottet i det föregående har anfört angående en eventuell omvandling av stödformerna till tekoindustrin följer att utskottet nu avstyrker att medel skall anvisas för de föreslagna avskrivningslånen. Enligt utskottets mening bör det dock fastslås redan nu att omfattningen på det eventuella stödet i form av sådana lån kommer att begränsas av den beslutade nivån på äldrestödet. Avgörande för om avskrivningslån skall införas är om det pågående utredningsarbetet visar att en sådan stödform kommer att underlätta tekoföretagens anpassning till en framtid utan statliga stöd.

Vad utskottet nu har anfört bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening. Ett sådant uttalande ligger delvis i linje med vad som anförs i motion 1986/87:N346 (m). Yrkandet i motionen om minskning av anslaget till industristöd är emellertid enligt utskottets mening inte tillräckligt långtgående. Utskottet är som nämnts inte heller berett att nu tillstyrka att medel skall anvisas för de föreslagna avskrivningslånen. Här berörda delar av motionen avstyrks därför. Utskottet avstyrker också motion 1986/87:N413 (c) i nu aktuella delar.

dels att utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin*

att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 bilaga 14 punkt B 10, med bifall till motion 1986/87:N343 yrkande 8 och motion 1986/87:N375 yrkande 5 och med avslag på motion 1986/87:N346 yrkandena 2 och 3 och motion 1986/87:N413 yrkandena 2 och 3 till *Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin* för budgetåret 1987/88 under tolfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 2 000 000 kr. och därvid som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin (mom. 4)

NU 1986/87:25

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Av det" och slutar med "berörd del" bort ha följande lydelse:

Även om delar av tekoindustrin under senare år har stabiliserat sin ställning och lyckats finna utvecklingsbara produktområden kan det konstateras att lönsamheten inom branschen är sämre än i flertalet andra näringsgrenar inom svensk industri. Det är mot denna bakgrund äventyrligt, menar utskottet, att nu trappa ned stödsatserna till tekobranschen så som har föreslagits i budgetpropositionen. Som framhålls i motion 1986/87:N413 (c) kräver tekoindustrins fortsatta konsolidering att det ekonomiska stödet till tekonäringen bibehålls under i första hand en treårsperiod på den nivå som gäller för innevarande budgetår.

De förändringar som branschen har genomgått ställer dock enligt utskottets mening krav på en förnyelse av stödformerna. Äldrestödet har varit ett verksamt och konkurrensneutralt medel att främja svensk tekoindustri. Som framgår av motion 1986/87:N413 (c) har centerpartiet arbetat för att slå vakt om äldrestödet och motsatt sig socialdemokraternas urholkning av det generella tekostödet. Strukturuomvandlingen inom tekobranschen har emellertid medfört att åldersstrukturen för de anställda inom näringen är på väg att förändras. En förnying av arbetsstyrkan har skett, framför allt inom vissa delar av branschen. Det är väsentligt för tekoindustrins framtida konkurrenskraft att denna förnyelse fortsätter och att fler, framför allt ungdomar, upplever det som attraktivt och positivt att ta anställning hos tekoföretag. Det statliga stöd som utgår till tekonäringen bör vara dels generellt och konkurrensneutralt, dels så konstruerat att det stimulerar till utveckling och industriell förnyelse. Enligt utskottets mening bör därför huvuddelen av de ekonomiska resurser som nu utgår i form av äldrestöd och selektivt riktat branschstöd sammanföras till ett generellt och konkurrensneutralt stöd för tekoindustrins utveckling. Införande av de tidigare beskrivna avskrivningslånen skulle, menar utskottet, kunna bli en för tekobranschen offensiv industripolitisk åtgärd. Sådana lån skulle ge stimulans till framtidsinriktade investeringar. De skulle därmed kunna medverka till att svensk tekoindustri uppnår en bättre konkurrenskraft gentemot utlandet och får möjligheter att återta förlorade marknadsandelar.

Som tidigare redovisats är det inte möjligt att införa den föreslagna stödformen den 1 juli 1987. I avvaktan på den beredning av ärendet som pågår tillstyrker utskottet därför regeringens förslag till medelsanvisning för industripolitiska åtgärder för tekoindustrin. Riksdagen bör samtidigt som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet här har anfört.

Av det sagda följer att utskottet avstyrker motionerna 1986/87:N343 (fp), 1986/87:N346 (m), 1986/87:N375 (m) och 1986/87:N413 (c), alla i berörd del.

4. beträffande *anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin*

att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 bilaga 14 punkt B 10 och med avslag på motion 1986/87:N343 yrkande 8, motion 1986/87:N346 yrkandena 2 och 3, motion 1986/87:N375 yrkande 5 och motion 1986/87:N413 yrkandena 2 och 3 till *Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin* för budgetåret 1987/88 under tolfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 80 000 000 kr. och därvid som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Importbegränsningar (mom. 5)

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Hadar Cars (fp) och Per Westerberg (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 14 med "Utskottet vill" och slutar på s. 15 med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill först understryka att den fria handeln över gränserna är en väsentlig förutsättning för en fungerande marknadsekonomi. Ett fritt internationellt utbyte av varor, tjänster och kapital leder till ökat välbefinnande för alla parter.

De importrestriktioner som Sverige tillämpar för tekoprodukter har motiverats av den särskilt besvärliga situation som svensk tekoindustri har befunnit sig i. Enligt utskottets mening är emellertid de argument som anförs i motionerna 1986/87:N355 (m) och 1986/87:N433 (fp) till stöd för en avveckling av restriktionerna på handelsområdet övertygande. Att steg nu kommer att tas i riktning mot en viss minskning av importbegränsningarna försvagar inte kravet på avveckling.

Begränsningarna är till skada för de svenska konsumenterna och fyller uppenbarligen inte ens sitt avsedda syfte att hålla nere importen från u-länderna till förmån för den svenska tekoindustrin. Snarare fungerar de svenska importbegränsningarna som ett skydd för vissa EG- och EFTA-länders export till Sverige gentemot billigare men ofta lika bra produkter från något u-land.

Importbegränsningarna får sålunda fördelningspolitiska effekter till konsumenternas, särskilt barnfamiljernas, nackdel. De kvantitativa begränsningarna och tullen i kombination fördyrar väsentligt de tekovaror som säljs i Sverige.

Det finns åtskilliga svenska tekoföretag som visar gott resultat. De har anpassat sin verksamhet till den svenska marknadens krav och nått framgångar också på exportmarknaden. Detta måste vara en riktig utvecklingsväg för den svenska tekobranschen. Den kan inte i längden förlita sig på gränsskydd och subventioner.

Vårt ansvar för utvecklingen i de fattiga länderna kräver vidare att Sverige i sin handelspolitik på tekoområdet inte motverkar u-ländernas strävan att bygga upp sina ekonomier. Dessa länder måste få hjälp med att bryta sig loss från sin ofta ensidiga roll som råvaruleverantör. I detta

sammanhang spelar tekoindustrin en viktig roll. Den kännetecknas av en relativt enkel teknik och den är arbetsintensiv. För många av de framgångsrika u-länderna har tillverkningen av textil- och konfektionsvaror blivit inledningen till en mera vittgående industrialiseringsprocess. Om utvecklingen skall lyckas måste dock dessa länder veta att deras varor tas emot på de rika ländernas marknader och inte stoppas vid gränsen. Som framhålls i de två nyssnämnda motionerna strider Sveriges nuvarande restriktiva behandling av tekoimporten mot vår uttalade vilja att stödja u-ländernas industriella utveckling. Den förda politiken är också anmärkningsvärd mot bakgrund av den ökade betydelse som vissa av de utsatta länderna har för svensk export.

Med hänsyn till det sagda finner utskottet det angeläget att regeringen vidtar åtgärder för att snabbt och helt avveckla handelsbegränsningarna på tekoområdet. Detta bör enligt utskottets mening kunna vara helt genomfört redan inom några år.

Vad utskottet nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Här berörda delar av motionerna 1986/87:N355 (m) och 1986/87:N433 (fp) tillstyrks alltså. Av detta följer att utskottet avstyrker motion 1986/87:N374 (c) i nu behandlad del.

dels att utskottet under 5 bort hemställa

5. *beträffande importbegränsningar*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N355 yrkande 3 och motion 1986/87:N433 yrkande 4 och med avslag på motion 1986/87:N374 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Begränsningsavtal med Indien (mom. 6)

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Hadar Cars (fp) och Per Westerberg (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Med hänvisning" och slutar med "motion 1986/87:N433 (fp)" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad utskottet nyss har anfört om importbegränsningarna för tekovaror tillstyrks även den nu berörda delen av motion 1986/87:N433 (fp). Utskottet anser sålunda att regeringen bör kritiseras för att man förlänger begränsningarna av tekoimporten från Indien. Riksdagen bör i ett uttalande till regeringen ansluta sig till vad utskottet här har anfört.

dels att utskottet under 6 bort hemställa

6. *beträffande begränsningsavtal med Indien*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N433 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Ursprungsmärkning av kläder (mom.-8)

NU 1986/87:25

Christer Eirefelt (fp), Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Hadar Cars (fp) och Per Westerberg (m) anser att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Utskottet ser" och slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att systemet med obligatorisk ursprungsmärkning av kläder nu bör utvärderas. Det förefaller tvivelaktigt att tänkta syften har uppnåtts. Mycket talar för att nuvarande regler bör ersättas med en frivillig ordning, framför allt i syfte att undvika handelshinder och minska kostnaderna för konsumenterna.

Riksdagen bör göra ett uttalande till regeringen av denna innebörd. Av det sagda följer att här behandlad del av motion 1986/87:N376 (s) avstyrks.

7. Ursprungsmärkning av kläder (mom. 8)

Jörn Svensson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Utskottet ser" och slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

När nu importrestriktionerna på tekoområdet kommer att lindras är det väsentligt att kravet på ursprungsmärkning av kläder uppfylls. I likhet med vad som anförs i motion 1986/87:N376 (s) anser utskottet att bestämmelserna om den obligatoriska märkningen måste ändras. För importerade plagg bör gälla att märkningen skall vara gjord redan vid införseln till landet. Utskottet förordar sålunda att gränsmodellen införs.

Riksdagen bör genom ett uttalande till regeringen ansluta sig till vad utskottet här har anfört. Motion 1986/87:N376 (s) tillstyrks alltså i berörd del.

dels att utskottet under 8 bort hemställa

8. beträffande *ursprungsmärkning av kläder*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:N376 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

1986/87:2y

om anslag för budgetåret 1987/88 till Tillfälligt
sysselsättningsbidrag för textil- och
konfektionsindustrierna

Till näringsutskottet

Regeringen har i årets budgetproposition, bilaga 12, för nästa budgetår bl. a. begärt ett anslag om 95 milj. kr. till Tillfälligt sysselsättningsbidrag för textil- och konfektionsindustrierna.

Näringsutskottet har berett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1986/87:N413 yrkande 3. Detta yrkande innebär att den aktuella anslagsframställningen från regeringen skall avslås.

Ett likartat avslagsyrkande föreligger i den till arbetsmarknadsutskottet hänvisade motionen 1986/87:A219 av Hans Nyhage och Arne Svensson (m).

Arbetsmarknadsutskottet kommer i sitt betänkande om arbetsmarknadspolitiken (AU 1986/87:11) som avges i dagarna att anföra följande.

Avslagsyrkandena i de båda motionerna grundas på att de medel som frigörs vid en indragning av det bidrag det här gäller i stället skall användas till avskrivningslån för utveckling av tekoindustrierna. Motionärerna utgår vidare från att regeringen kan lägga fram förslag till ett nytt stödsystem i så god tid att riksdagen kan fatta beslut som träder i kraft den 1 juli i år.

Riksdagen beslöt år 1983 (AU 1982/83:29, rskr. 322) att det tillfälliga sysselsättningsbidraget för textil- och konfektionsindustrierna – vanligen benämnt äldrestödet – successivt skulle trappas ned. Bidraget fick sålunda under budgetåret 1985/86 utgå med högst 7 % av de totala lönekostnaderna för personal i tillverkning. För innevarande budgetår är bidragsandelen minskad till 5 %, och under nästa budgetår är den avsedd att utgöra 4 %.

Utskottet föreslog förra året att frågan om att omvandla äldrestödet till annan stödform borde utredas genom regeringens försorg. Detta blev också riksdagens beslut (AU 1985/86:11 s. 71–72, rskr. 153). Bakgrunden till denna framställning till regeringen var att det i två till utskottet hänvisade motioner hade föreslagits att äldrestödet skulle ersättas av avskrivningslån. I motionerna hänvisades till det förslag härom som hade utarbetats av branschorganisationerna. Utskottet ansåg att detta förslag inte var tillräckligt genomarbetat för att riksdagen skulle kunna ta ställning i frågan och anförde vidare att det mycket väl kan finnas såväl fördelar som nackdelar med att införa nya stödformer. Olika effekter måste därför utredas mycket noggrant. Bl. a. måste enligt utskottets uppfattning belysas de sysselsättningsmässiga konsekvenserna för den äldre arbetskraften vid de mindre konkurrenskraftiga tekoföretagen, om äldrestödet med kort varsel skulle utgå ur medelsarsenalen.

Utskottets slutsats av det anförda blev att man i berörda departement borde närmare utreda branschorganisationernas förslag, varefter regeringen borde återkomma till riksdagen med resultatet av det arbetet.

NU 1986/87: 25
Bilaga
(AU 1986/87: 2 y)

Regeringen har under hösten 1986 uppdragit åt statens pris- och kartellnämnd att utreda frågan om en ny stödform för tekoindustrin. I ett frågesvar i kammaren den 19 februari i år har industriministern meddelat att uppdraget skall vara slutfört den 31 mars. Pris- och kartellnämnden räknar med att kunna hålla den fastställda tidplanen. Industriministern avser att efter remissbehandling – som beräknas ta minst tre månader – och sedvanlig beredning i regeringskansliet föreslå regeringen att återkomma till riksdagen i frågan.

Mot bakgrund av förra årets riksdagsbehandling utgår utskottet från att regeringen redovisar sina bedömningar i en proposition till hösten 1987. Detta bör ges regeringen till känna.

Vad sedan gäller motionsförslagen så framgår av den ovan lämnade redovisningen att det inte är möjligt – såsom motionärerna förutsatt – att redan den 1 juli i år införa en ny stödform för tekoindustrin med den finansieringsmodell de förespråkar. Det är vidare uppenbart att oavsett vid vilken tidpunkt under nästa riksmöte den av riksdagen begärda beredningen av frågan om äldrestödets avveckling kommer att redovisas så kvarstår behovet av äldrestöd under nästa budgetår – under alla förhållanden under del av budgetåret. Detta leder till slutsatsen att riksdagen med avvisande av avslagsyrkandet i motion A219 bör anslå de av regeringen begärda medlen till äldrestödet.

Som en konsekvens av ställningstagandet till motion A219 och med hänvisning till vad i övrigt anförts hemställer arbetsmarknadsutskottet att näringsutskottet avstyrker motsvarande avslagsyrkande i motion N413.

Stockholm den 5 mars 1987

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Lahja Exner (s), Bengt Wittbom (m), Sten Östlund (s), Bo Nilsson (s), Charlotte Branting (fp), Sonja Rembo (m), Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c), Lars-Ove Hagberg (vpk), Sven Lundberg (s), Anders G Högmark (m), Sigge Godin (fp), Monica Öhman (s) och Ture Ångqvist (s).

<i>Ärendet</i>	1
<i>Sammanfattning</i>	1
<i>Propositionen</i>	2
<i>Motionerna</i>	2
<i>Uppgifter i anslutning till propositionen och motionerna</i>	4
TEKO 86	4
Multifiberavtalet	4
<i>Utskottet</i>	6
Mål och riktmarke för tekopolitiken, m. m.	6
Omvandling av stödformer	7
Anslagsfrågor	10
Handelspolitiska åtgärder, m. m.	12
Importbegränsningar	12
Övervakning av priserna på importerade kläder	15
Ursprungsmärkning av kläder	15
Hemställan.....	17
<i>Reservationer</i>	18
1. Mål för tekopolitiken (c).	18
2. Anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin (m, fp)	19
3. Anslag till industripolitiska åtgärder för tekoindustrin (c).	20
4. Importbegränsningar (m, fp)	21
5. Begränsningsavtal med Indien (m, fp)	22
6. Ursprungsmärkning av kläder (m, fp)	23
7. Ursprungsmärkning av kläder (vpk)	23
<i>Bilaga</i>	
Arbetsmarknadsutskottets yttrande 1986/87:2 y om anslag för budget- året 1987/88 till Tillfälligt sysselsättningsbidrag för textil- och konfek- tionsindustrierna.....	24